

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

2 Qui poßint validè fideiubere, qui non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Euentus quidam, in quibus non requiritur praua excussio.

Iuramentum.

9 Aduerte tamen, esse aliquos casus, in quibus potest conueniri fideiussor communis, ante excussionem principalis. Primus est, si renuntiauit beneficio Authent. Præfente: quod facere potest; quia tantum eius fauore est constitutum. Secundus, Si constet, principalem non esse soluendo, aut procul abesse, & non habere bona in eodem territorio. Tertius, si fideiussor conuentus, negauit se fideiussorem; quia per hoc perdit beneficium excussionis. L. Si dubiter. 10. §. 1. 7. de fideiuss. Quidam addunt, etiam posse conueniri ante excussionem, si iuramento confirmauit suam fideiussionem. sed vt rectè Gomezius docet, hoc non est verum: nam iuramentum intelligendum est secundum naturam contractus, neque plus se extendit, quam ipsa simplex natura contractus, quem confirmat, ex intentione contrahentis vel Iuris dispositione extenditur. Itaque si communi modo intendit fideiubere, poterit opponere exceptionem prauæ excussionis. Si tamen intendisset se obligare in euentum, quo principalis nollet soluere, & solutio ab ipso non posset imperari via amabili; (sicut fit, dum quis fideiubet pro aliquo valdè potente) tunc teneretur ante excussionem. sic intellige cap. Ex rescripto, de Iureiurando.

10 Si in aliquo horum casuum, in quibus requiritur excussio, fideiussor per ignorantiam non opposuit hanc exceptionem, ideoque fuit condemnatus soluere, vel iam soluit, valet solutio; nec creditor tenetur ei restituere; quia talis exceptio non inducitur à Iure contra substantiam actionis, & obligationem; sed solum ratione ordinis procedendi. vnde oportet eam opponi ante litem contestatam, quia est exceptio dilatoria, vt docet Gomezius num. 14.

DVBITATIO II.

Qui possint valdè fideiubere, qui non.

11 Respondeo, Omnes eos fideiubere posse, qui possunt principaliter obligari, nisi per legem aliquam id eis reperitur prohibitum. Præcipua difficultas est de mulieribus & de minoribus.

12 Dico Primò, si mulier fideiubeat pro marito, est irrita fideiussio. Authent. Si qua mulier. C. ad S. C. Velleianum. vnde sequitur, si causâ huius fideiussionis soluit pro marito, creditor tenetur ei ad restitutionem, quia soluit indebitum, ac proinde non transfudit dominium, cum non subesset titulus. si tamen iuramento promississet, teneretur, quia iuramentum seruandum est, si eius executio non est saluti noxia. cap. Quamuis pactum. de pactis, in 6.

13 Dico Secundò, Si fideiubeat pro aliquo absque Instrumento publico, vel per Instrumentum, absque tamen tribus testibus, est irritum, nec tenetur soluere. Ita habetur L. Antiqua; 23. §. fin. C. ad S. C. Velleianum, estque communis sententia Doctorum. vnde creditor tenetur ei restituere quod sic ipsa soluit, nisi ipsa iuramento suam fideiussoriam obligationem confirmasset. In duobus casibus prædictis non opus habet beneficio S. C. Velleiani, quia contractus per se irritus est.

14 Dico Tertiò, Si ipsa pro aliquo fideiubeat Instrumento publico, adhibitis tribus testibus, te-

netur ciuilitè & naturaliter; tamen competit ei exceptio S. C. Velleiani; per quam potest elidere hanc obligationem. Prior pars habetur expressè d. L. Antiqua. §. fin. vbi etiam requiritur vt tres isti testes Instrumento subscribant. Sed nunc passim consuetudine receptum est, vt sufficiat Notarium publicum, præsentibus tribus testibus, subscribere.

Altera habetur L. 1. & multis sequentibus. C. ad S. C. Velleianum, estque communis sententia DD. vt docet Gomezius num. 16. Vbi Aduerte, quando mulier priuilegio huius S. C. vti vult, ita elidere omnem obligationem, vt etiam in foro conscientie non teneatur soluere, & solutum repeteri per conditionem indebiti; quia hæc exceptio est fauorabilis, & minimè ad certum tempus limitata, vt idem docet: & tunc creditor tenebitur restituere. Potest autem hæc exceptio à muliere opponi, etiam post sententiam definitiuam, qua iubetur soluere: modò tamen id faciat ante executionem sententiæ. quod addo, quia post executionem sententiæ definitiue non datur repetitio, L. Iulianus. 59. 7. de conditione indebiti. vnde tunc creditor non tenetur ei restituere; non enim illa habet amplius ius repetendi, cum nimis diu expectauerit. Potest tamen opponere post executionem factam, si hæc facta sit non virtute sententiæ definitiue, sed virtute Instrumenti Guarantigij; quod ipsa creditori concesserat; Gomezius supra.

Aduerte tamen, mulierem non posse beneficio Velleiani se iuuare. Primò, Si expressè huic priuilegio renuntiauit. quisque enim potest renuntiare iis, quæ in suum fauorem sunt inducta. Verùm non sufficit simplex renuntiatio in Instrumento; (eadem enim facilitate, qua mulier inducitur ad fideiubendum, induci potest ad renuntandum huic priuilegio; & sic esset nullius momenti, vt bene ostendit Gomezius num. 17.) sed requiritur vt fiat coram Magistratu: quando enim ætas vel fragilitas personæ est causa priuilegij, non sufficit simplex renuntiatio, sed requiritur vt fiat coram Magistratu, vel cum iuramento, ne priuilegium reddatur vanum. Secundò, Si iuramento suam fideiussionem confirmauit; tunc enim tenetur implere, etiam si suum priuilegium ignorauit dum iuraret. Couarr. tamen in cap. Quamuis pactum. p. 2. §. 3. num. 5. cum multis aliis putat eam hoc casu posse vti Velleiani S. C. beneficio, quia iuramentum non se extendit ad incognita. Sed contraria sententia est communis, vt ait Gomez. Ratio est, quia etiam si sciuisset illud suum priuilegium, nihilominus iurasset. ideo enim iurauit, vt sibi omnes vias præcluderet non implendi promissionem: vnde implicite renuntiat etiam huic priuilegio. Fatendum tamen, etiam Couarr. sententiam esse probabilem & securam in praxi; vt docet Sanches lib. 4. de Matr. disput. 9. num. 15. quia altera non est ita communis, quin hæc quoque multos Auctores habeat. Tertio, Si præcium pro fideiussione accepit. vide alios casus minoris momenti apud Siluestrum v. Fideiussor. num. 2. & Molinam disput. 540.

Quod ad minores atinet, Dico Primò, Si mi-

Requiritur Instrumentum publ. & tres testes.

15

Elidit omnem obligationem.

16

Quando non possit vti beneficio Velleiani.

17

Si iuramento confirmauit.

Minores. nor 25. annis pro aliquo fideiubeat, obligatur quidem naturaliter; tamen beneficio restitutionis in integrum potest obligationem elidere; quia semper praesumitur laesus, colligitur ex L. Ait praetor. 7. §. Non solum. 3. 7. de minoribus; etque communis, teste Gomezio num. 19.

Dico Secundo, Si tamen minor fideiubeat pro patre incarcerato, efficaciter obligatur. Ratio est, quia tenetur hoc facere; imò si non faceret, posset exheredari, si sit masculus 18. annorum. colligunt DD. ex Authent. Si captiui. C. de Episcopis & Clericis, & ex aliis Iuribus.

Clerici. 19 Quod ad Episcopos & Clericos attinet, etiam non possunt fideiubere in praedictum Ecclesiae, possunt tamen in damnum proprium; ita enim habet consuetudo. Nec obstat cap. 1. de fideiussionibus, ubi dicitur, *Clericus fideiussionibus inferuens abiciatur*; agit enim de eo, qui huic rei vacat, idque forte ob quaesitum. Clericus tamen non tenetur ex fideiussione, nisi quantum ex patrimonio, vel fructibus beneficij potest; sic tamen ut non remaneat in egestate. cap. Odoardus. de solutione.

Religiosus. 20 Religiosus non potest fideiubere, aut mutuum accipere sine consensu Praelati & maioris partis Capituli: si aliter factum sit, Conuentus non tenetur, nisi quatenus versum in eius utilitatem; cap. Quod quibusdam, de fideiussionibus. similiiter nec Praelatus, sine consensu maioris partis Capituli, nisi in re parua, de qua per se potest dispo- nere; Silvester v. Fideiussor, num. 4.

DVBITATIO III.

Vtrum singuli fideiussores teneantur in solidum.

Exceptio, ut singuli pro sua rati conueniantur. 21 Respondeo & Dico Primo, Quando sunt plures fideiussores pro eodem debito, singuli tenentur in solidum; qui tamen in solidum conueniuntur, potest excipere, ut quilibet conueniatur pro sua parte: v.g. tres fideiusserunt pro debitore 300. aureorum: si debitor non sit soluendo, & vnus fideiussorum conueniatur a creditore, non tenetur hic soluere nisi 100. aureos, sed potest illum remittere, ut reliquas partes a ceteris exigat. Ita habetur L. Inter fideiussores. 26. 7. de fideiussoribus. & L. Non recte. 3. C. de fideiuss. Concessum est illis hoc beneficium rescripto Adriani Imp. ut ibidem dicitur; sine quo singuli tenerentur totum soluere ex vi contractus fideiussorij.

22 Dico Secundo, Haec exceptio debet opponi ante sententiam definitiuam, qua iubeatur soluere; ut docet Gomezius num. 15. Post illam, (praesertim si executioni mandata sit, facta solutione) non potest opponi, iuxta supradicta de muliere. quod si cogeretur soluere non virtute sententiae definitivae, sed vi Instrumenti Guarantigij, posset adhuc opponi, ut ibidem Gomezius docet. similiter si post sententiam definitiuam fideiussor appellasset.

23 Dico Tertio, Haec tamen exceptio non competit fideiussori, si iam vel sponte, vel compulsus per sententiam definitiuam, soluit; vel si fideiubendo, huic privilegio renuntiavit. Ita Gomezius supra. vnde minus est hoc privilegium quam mulieris, quae post solutionem factam per

ignorantiam sui privilegij, potest solum repetere. ex S. C. Velleiano.

Aduerte tamen, fideiussorem, si totum soluerit, posse compellere creditorem, ut sibi cedat actione, quam habebat in reliquos fideiussores, exigendi ab illis partes viriles, quas a singulis ex rescripto Adriani poterat petere, v.g. 100. aureos ab vnoquoque in proposito exemplo. a debitore autem principali potest petere eam partem, quae se proprie contingebat, v.g. 100. aureos; & sic recuperabit 300. aureos, quos soluit. reliqui vero fideiussores solum possunt repetere suas partes a debitore principali, potest etiam fideiussor, qui soluit pro debitore principali, & inde damnum incurrit, repetere a debitore non solum totum quod soluit, sed etiam compensationem damnorum, quae incurrit ex culpa ipsius.

DVBITATIO IV.

Quid sit contractus assicurationis, & quidnam ad eius iustitiam requiratur.

Assuratio est 24 Respondeo & Dico Primo, *Assuratio est* periculi alieni praestatio: seu est contractus, quo quis alienae rei periculum in se suscipit: obligando se vel gratis vel certo pretio ad eam compensandam, si perierit. si gratis hanc obligationem suscipiat, est promissio gratuita; si pretio, est contractus similis emptioni & venditioni. qui enim pretio assicuratur, videtur vendere suam obligationem, qua se obligat ad soluendam rei estimationem, in euentum quo perierit, & alter hanc videtur emere. *Assuratio est contractus venditionis.*

Dico Secundo, Ad iustitiam huius contractus requiritur aequalitas inter pretium, quod assicuranti datur, & obligationem, quam in se suscipit; nempe ut tanti valeat iudicio viri intelligentis illa obligatio, quanti est pretium, quod pro ea datur. sicut enim in contractu emptionis & venditionis debet seruari aequalitas inter pretium & rem venalem; ita hic inter pretium & illam obligationem, quae alteri venditur.

Hinc sequitur Primo, Si assicurator certus sit, si scias rem ante contractum peruenisse ad terminum, (v.g. in portum in quem illam assicuratur) non potest pretium exigere: quia obligatio quam in se suscipit, nullius est pretij. conditio enim sub qua se obligat (nempe si pereat ante quam perueniat in portum) est omnino impossibilis; idque ipse certo nouit. Confirmatur, Quia nulli periculo possibili se exponit: atqui obligatio illa non est aestimabilis pretio, nisi ratione alicuius periculi possibili; ergo, quo fit, ut in hoc casu contractus sit nullus, tum quia venditur res nullius pretij & aestimationis; tum quia dolus dat causam contractui. vnde vterius sequitur, assicuratorem teneri non solum ad restitutionem pretij quod accepit, sed etiam ad expensas contractus & damna secuta. si tamen nesciret certo illa esse in termino, posset exigere, quanti periculum, cui se exponit, aestimatur. quò enim periculum putatur esse maius, eò plus potest exigere; quò minus, eò potest minus petere, etiam si in re nullum periculum subsit: nam periculum censetur tale, quale bona fide aestimatur.

Sequitur Secundo, Si mercator, cui rem suam cupit